

ACTE PRIMER

Una peça espaiosa, de parets grises, a la casa Dreissiger, de Peterswaldau. És la sala on els teixidors han de lliurar la feina feta. A mà esquerra hi ha finestres sense cortines; a la paret del fons, una porta vidriera; a la dreta, una altra, a través de la qual entren i surten constantment teixidors, dones i fills de teixidors. Al llarg de la paret dreta, que, com les altres, és coberta en gran part de prestatges per a les peces, hi ha un taulell damunt el qual els teixidors deixen la feina. A mesura que els toca, avancen i presenten el teixit perquè sigui examinat. Pfeifer, l'encarregat, es troba darrere una gran taula damunt la qual els teixidors posen el gènere. Per a l'examen, Pfeifer se serveix d'un comptàs comptafils i d'una lupa. En acabar aquest examen, el teixidor posa la peça en una bàscula, on l'aprenent controla el pes. Aquest mateix aprenent col·loca el gènere als prestatges. L'encarregat Pfeifer crida cada vegada la quantitat a pagar tot adreçant-se al caixer Neumann, que seu a una tauleta.

És un dia xafogós de finals de maig. El rellotge assenyala les dotze. La majoria dels teixidors semblen persones davant un tribunal que esperessin amb angúnia una decisió sobre la seva vida o la seva mort. Tots tenen l'aire abatut, propi del captaire, de la persona que —tot passant d'una humiliació a l'altra— està acostumada a fer-se tan petita com pot, perquè té consciència que només és suportada. A més, veiem en tots els rostres uns trets rígids, de qui fa esforços constants i inútils per sobreviure. Els homes, tots semblants, petits i de vegades resoluts i provocatius, són estrets d'espatlles, tossegosos, míseros, amb els rostres pàl·lids i d'un color brut, fills dels telers, garrells de tant seure. Les dones tenen, al primer cop d'ull, un aspecte menys típic, desfetes, acuitades, enervades; els homes, en canvi, presenten una gravetat que fa llàstima; les do-

nes van esparracades i els homes porten la roba sargida i apedaçada. Les noies tenen un cert atractiu: pal·lidesa de cera, formes suaus, ulls grossos i malenconiosos.

NEUMANN, *caixer, comptant diners.* – Setze groschen i dos pfennig.
TEIXIDORA 1a, *trenta anys, demacrada, agafa els diners amb la mà tremolosa.* – Moltes gràcies.

NEUMANN, *en veure que la dona no es mou.* – ¿Què? ¿No està bé?

TEIXIDORA 1a, *inquieta, suplicant.* – Me'n caldrien uns quants més a compte. Els necessito tant!

NEUMANN. – A mi em caldrien uns quants milers de tàlers. Si anéssim a mirar el que necessitem! (*Secament, mentre s'ocupa de pagar un altre teixidor.*) Els avançaments són cosa del senyor Dreissiger.

TEIXIDORA 1a. – ¿No podria parlar-hi?

PFEIFER, *encarregat; antic teixidor, no en conserva els trets; està ben alimentat, va ben vestit i afaitat; bon taxador; replica amb duresa.* – Al senyor Dreissiger se li giraria una bona feinada, si s'hagués d'ocupar de totes aquestes misèries. Per això ens té a nosaltres. (*Mesura les peces amb el compàs i les examina amb la lupa.*) Maleït sia! Quin corrent d'aire! (*Es posa una bufanda al coll.*) Tanqueu la porta quan entreu!

APRENET, *baix, a Pfeifer.* – Com si ho diguéssiu a la paret.

PFEIFER, *que ja ha examinat la peça.* – D'acord! A la balança! (*El teixidor posa la peça a la balança.*) Si coneguéssiu millor la vostra feina! Altra vegada fa escales. Un bon teixidor no es descuida mai de plegar l'ordit. Això és més vell que l'anar a peu.

Entra Bäcker, un teixidor jove i excepcionalment fort. Té un aire despreocupat, gairebé insolent. Pfeifer, Neumann i l'aprenent canvien un esguard d'intel·ligència en veure'l entrar.

BÄCKER. – Vátua el món! Ens farem un fart de suar amb aquest temps!

TEIXIDOR IR, *a mitja veu*. – Sembla que vol ploure.

Per la vidriera de la dreta entra l'avi Baumert. Darrere la porta veiem teixidors que esperen, espatlla contra espatlla, aglomerats. L'avi Baumert avança ranquejant i posa un paquet que du damunt el banc, prop de Bäcker. Hi seu en una vora i s'eixuga la suor.

AVI BAUMERT. – Ah, val la pena de reposar una mica!

BÄCKER. – Més que cobrar la misèria que us donaran.

AVI BAUMERT. – Uns quants de calents tampoc no faran cap mal.
Bon dia, Bäcker.

BÄCKER. – Bon dia, avi Baumert. Altra vegada a esperar, fins vés a saber quina hora!

TEIXIDOR IR. – Això rai! Un teixidor pot esperar una hora o un dia sencer. Ens tracten com si fóssim coses.

PFEIFER. – Calleu per allà al darrere, que no ens aclarim!

BÄCKER. – Vaja, ja torna a tenir mal dia!

PFEIFER, *al teixidor que té davant seu*. – Quantes vegades us ho he dit! Cal que ho deixeu més net! ¿Què vol dir aquesta porqueria? Aquí hi ha unes filagarses llargues com el meu dit, i palla i tota mena de brutícia!

TEIXIDOR REIMANN. – Bah, no n'hi ha per tant!

APRENENT, *pesant el teixit*. – I tampoc no fa el pes.

PFEIFER. – Quina mena de teixidors sou, vosaltres! Malaguanyat ordit! Ah, Déu meu, al meu temps! Si jo hagués presentat això a l'encarregat, m'ho hauria tirat a la cara. El tèxtil era una altra cosa. Calia conèixer l'ofici. Avui ja no cal. Reimann, deu *groschen*.

TEIXIDOR REIMANN. – És a dir que em descompteu una lliura del pes!

PFEIFER. – No tinc temps. Llestos! (*Al teixidor següent.*) ¿Què porteu?

TEIXIDOR HEIBER, *deixant la peça. Mentre Pfeifer l'examina, se li apropa i li parla a mitja veu, amb molta agitació.* – Ja em perdonarà, senyor Pfeifer. Voldria demanar-li... que sigui amable i que, per l'amor de Déu, em faci el favor de no descomptar-me els avançaments.

PFEIFER, *tot examinant la peça, amb sarcasme.* – Home, molt bonic! Si almenys haguéssiu portat una peça que es pogués mirar! Us heu menjat la meitat del fil.

TEIXIDOR HEIBER, *continuant parlant com abans.* – Si pogués fer net la setmana entrant... Aquesta he perdut dos dies de feina. I, a més, tinc la dona malalta.

PFEIFER, *tot passant la peça a la balança.* – Com sempre, heu fet un treball brut. (*Examina una altra peça.*) El voraviu és tort; aquí la trama és espessa i aquí massa ampla. A penes seixanta fils per centímetre. ¿On heu amagat la resta? ¿Us l'heu menjada? Estaríem frescos!

El teixidor Heiber queda desconcertat i a punt de plorar.

BÄCKER, *a mitja veu, a l'avi Baumert.* – Aquesta mala bèstia voldria que encara compréssim el fil nosaltres.

TEIXIDORA 1A, *que només s'havia allunyat una mica de la caixa i que de tant en tant ha mirat al seu voltant com si demanés ajut, tornant a adreçar-se al caixer.* – No puc més... No sé què passarà si no em doneu un avançament... Oh Jesús, Jesús!

PFEIFER, *cridant.* – Això és la cançó de l'enfadós... Deixeu Jesús tranquil. Si sempre fóssiu tan temorosos de Déu com ara!...